

DLVN, PRVA GORENJSKA TISOČMETRCA

Peter Mašič

Ta članek bo nekoliko drugačen, ne bo pokrival kronološkega pregleda akcij v jami Dlvn, vse to je v preteklih (in tudi verjetno prihodnjih) številkah Glasu podzemlja. Jedro članka bo akcija -1000, a o tem ne morem pisati, če pred tem ne povem nekaj o raziskavah na Planini Poljana in kaj o visokogorskih jamah ter o tem, kaj sploh Dlvn je. Tudi v jamarstvu, eni najlepših raziskovalnih dejavnosti, iščemo ekstreme, in mednje sodijo globoke jame. Kako globoke? Najgloblja trenutno je Kruberja v Abhaziji z 2224 metri globine. Preko dva kilometra je globoka le še Vervovkina, vendar dva kilometra ni magična meja, ta je še vedno 1000 metrov. Kdor ne verjame, naj gre v tako globoko jamo in bo videl. Jam globljih od magične meje je v času pisanja tega članka 120, te se nahajajo večinoma v Evropi (Španija, Alpe, Dinarsko gorstvo ...), potem Kavkaz, Mehika, Uzbekistan in še kje se najde. Prva tisočmetrca je bila odkrita že leta 1956, Gouffre Berger v Franciji. Prva v Sloveniji pa je bila odkrita leta 1989, Črnelško brezno na planoti Goričica (ali Rombonski podi pogovorno). In danes? Trenutno jih je v Sloveniji trinajst. Enajst na Kaninu in Rombonu, ena v Kamniško Savinjskih Alpah in Dlvn, prva na Gorenjskem. Štejem vsako jamo posebej, četudi je združena v sistem, in štejem tudi neregistrirane (Krško). Naj bi veljalo, da je največ potenciala za nove jame v Sloveniji prav v visokogorju. V upanju na nove jame se je leta 2019 prvič odpravilo na območje med Planino Poljana in Planino Suha, ki je že takoj postreglo s kupom novih jam. Prva globlja, Grvn, je že kmalu preseгла tristo metrov globine. Od globljih se je potem kmalu odkrilo še Rajžo, Ledeni

dol in 4P.

Nekega dne nam je jadralni padalec Blaž Korošec poslal iz zraka posneto fotografijo kar precej velikega jamskega vhoda, ki se nahaja med ruševjem na severnem pobočju Malega Raskovca. Na prvi dan novega leta 2022 so se do jame odpravili Tinkara, Matevž in Špela, opremili so 40 metrov globoko vhodno brezno, na dnu so se ustavili nad novim breznom, v katerega je kamen padal zelo globoko. Do konca poletja 2022 je že bila dosežena globina 460 metrov, kjer je napredovanje ustavila ožina. Do -350 si sledijo brezna, na -350 je zelo ozek meander, nato si do -460 sledijo kratka brezna z ne prav širokimi prehodi. Aja, kaj sploh pomeni Dlvn? To je gorenjska beseda in pomeni iti dol.

Poleti 2023 smo se spet opogumili in šli na dno jame, trikrat je bilo treba udariti z macolo za prebitje ožine, zadaj pa najprej pet metrov stopnje, po krajšem rovu pa 70-metrsko brezno. Že dve akciji kasneje so bile na -650 odkrite prve fosilne galerije, od takrat pa so sledile samo akcije, ki si jih vedno želiš. Najprej opremiš ne preveč globoko brezno, nato stečeš po galerijah do naslednjega brezna, dokler ne zmanjka štrika. Ven smo vedno prišli z vsaj 300 metri novega.

7. 9. 2024 smo Diba, Špela, Vid in jaz šli na enodnevno akcijo postaviti bivak na -790, med gradnjo sva z Dibo šla še opremit dve 60-ki v nove dele. Opremila sva nekaj krajših stopnjastih brezen, ustavila pa sva se pred novim breznom, kjer nama je zmanjkalo štrika, na globini -870. Ko smo prišli ven, smo se nekako začeli zavedati, da pravzaprav sploh nismo daleč od magične meje in zastavilo se je klasično vprašanje: »Kdaj gremo?« »Ja ns ne bo, pejta sama z Ma-

tevžem.« Tistega septembra so skoraj vsi biologi + vse boljše polovice šli na Sardinijo na neko konferenco, tako sva ostala sama z Matevžem in splanirala akcijo od nedelje 22. septembra do ponedeljka 23. septembra. Četrtek pred tem sva na ferajnu veselo pakirala prasice. Tik pred zdajci se nama je pridružil Jure, ki je prišel direktno iz Italije in si vzel neplačan dopust, da bi lahko šel zraven, in tako smo se v soboto zvečer odpravili proti Planini, vsak z veliko prasico, prav poseben tovor pa je bila zvita dva metra dolga podloga. V nedeljo smo se zbudili v lepo zgodnje jesensko jutro z meglico nad planino. Tik preden smo hoteli oditi proti jami, smo zaslišali glas, ki kliče, naj počakamo. Prišla sta Mirko in prijateljica. Mirko, kot vedno, je bil seveda vesel našega podviga, po kratki debati smo odšli naprej.

Pred jamo je Matevž še zadnjič »posvajpal« vse na Tinderju, z Juretom sva ga že dan prej v avtu zalotila in se nama je zdelo zelo zabavno, nasploh je potem tematika pogovorov bila precej usmerjena v to in tudi kar nekaj delov jame smo potem poimenovali po uporabi aplikacij za zmenke. Zabavali smo se tudi med spustom po jami, poleg velikih prasic (tovorili smo tudi spalke in še nekaj delov za bivak), smo imeli še svitek armafleksa. Po prvih breznih je seveda šlo gladko, v meandru na -350 pa je verjetno še danes nekaj majhnih zelenih koščkov plastike. Podlogo smo zvijali, drgnili, prekleli, a je do bivaka prišla še dokaj cela in je potem tudi zelo dobro služila svojemu namenu.

Po kratki pavzi na bivaku smo šli nadaljevanju naproti, ki je od bivaka 15 minut stran. S seboj smo imeli 120 metrov vrvi, do magične globine pa nam

Saga zelenega svitka. Foto: Jure Bevc

Ekipa prvopristopnikov na jurja gestikulira doseženo globino. Foto: Peter Mašič

je manjkalo 130 metrov globine. Zato smo velike upe polagali v subhorizontalne galerije, ker pa smo malce dvomili v to, smo na poti dol rezali vse odvečne konce vrvi. Jure je začel opremljati brezno, kjer smo se zadnjič ustavili, z Matevžem pa sva zadaj merila. Po 30 metrih globine se je jama precej odprla v nekaj precej podobnega kanjonu, rov širok deset metrov in dolg toliko, da se ni videlo do konca. Jure je nadaljeval z opremljanjem po strmem pobočju, ki se prevesi v brezno. Namesto, da bi se iz brezna zanihal v tisti velik rov (kasneje smo mu dali ime Levi svajp), se je spustil nekam med skalne bloke. To nama z Matevžem ni bilo ravno najbolj všeč, bolj smiselno se nama je zdelo, da gremo pogledat rov, a Jure je bil popolnoma sfokusiran na to, da je treba čim bolj navpično dol, do magične meje! Med bloki smo prišli v majhno 3 x 3-metrsko kamrico, nadaljevala se je v poševen meander, ki je izdolben v strmo pobočje, ki se odpre v zelo velik prostor. Meander se prevesi v brezno in na dnu smo bili že na -970! Iz precej velikega rova se je nad stopnjo navzgor nadaljeval velik rov, širok deset metrov in precej visok. Dali smo mu ime Desni svajp. Po slabih 50 metrih se je rov prevesil v brezno, opremljanje pa smo zaradi premalo štrika opustili. Raje smo nadaljevali med skalne bloke v manjše brezno. 25 metrov nižje smo prišli v rov s potokom. 20 metrov naprej na koncu rova se je pojavila črnina,

nažgem luč, da sploh kaj vidim naokoli, prvo pomislim, da stojim nad breznom, nakar v daljavi zagledam precej neke vode in nekaj sekund kasneje ugotovim, da gre pravzaprav za sifon. Priznam, da je bil to eden bolj posebnih občutkov, ko v daljavi odkriješ res ogromen sifon (25 x 25 metrov), ki ga seveda ne pričakuješ. Še bolj poseben občutek je sledil kasneje, ko je telefon izpljunil globino 1002 metra! A to nas ni ustavilo, da gremo še globlje in se približamo sifonu po strmem, blatnem pobočju. Prišli smo dva metra nad sifon, dlje ne gre, saj je okrog in okrog stena. Dna sifona se ne vidi, vidnega odtoka ni, eden od pritokov pride iz rova, po katerem smo prišli, drugi je manjši slapič na drugi strani. Če ne bi bila voda tako mrzla, bi bilo mesto, kjer smo se ustavili, res odlična odskočna deska. Jamo smo poglobili na končnih 1011 metrov. Nato smo se utrujeni, a veseli odpravili proti bivaku.

Na bivaku smo pojedli kuskus brez vsega, ker smo tune pozabili zunaj. Spali smo super, otvorili smo bivak in imeli vsak povsem novo, toplo Dechatlonovo spalko. Naslednji dan smo brez kakšnih posebnosti prišli ven. Seveda smo takoj oznanili veselo novico, posledica tega je bila, da sem na poti dol dobival kar nekaj telefonskih klicev, med tretjim in najdaljšim klicem nam je šlo to že tako na živce, da smo morali na silo prekiniti. Na stanu smo pojedli pašto in odšli proti avtu. Kot se za tako odkritje spodobi,

pot domov ni bila običajna, ni pa bila ravno tako zanimiva kot tista, ki sta jo bojda doživela Franček in Lanko iz Vandime. Najprej smo se ustavili pri Mirkotu, nato pa še v Loki, kjer sta nas Anže in Marjan povabila na pir. Naslednjih nekaj dni pa je bilo še precej dopisov z novinarji in v tistem trenutku se mi je zdelo kar težko biti slaven.

O nadaljnjih raziskavah lahko preberete v številki Glasu podzemlja pred to. V dveh odpravah je bilo odkritih 2,5 kilometrov jame, kar je polovica današnje dolžine poligona. Trenutno največji cilj pa je povezava z Grvnom ali 4P-jem, kar bi nanese preko 20 kilometrov dolg sistem.

Prav dejstvo, da je Dlvn prva tisočmetrca na Gorenjskem, je zanimivo in odpira vprašanja, kje vse v Sloveniji še lahko najdemo tako globoke jame in kdo bi si mislil, da prav v Južnih Bohinjskih gorah. Verjamem, da se še kje kakšna skriva, nenazadnje tudi Sistemu Migovec ne manjka veliko.

Raziskovanje tako globokih jam predstavlja kar nekaj izzivov, dolgi dostopi, težek tovor, veliko žimarjenja, logistika, lepo vreme in še bi lahko našteval. Zato se lahko na koncu zahvalim Agrarni skupnosti Savica, ki nam že od samega začetka raziskav na Poljani omogoča uporabo stanu in s tem olajša kar nekaj izzivov, ki sem jih zgoraj naštel. ■